

یادداشت

آزاده سهرابی

دبیر گروه اجتماعی

ما هنوز سنگر خانه را

داریم

«انسان موجودی اجتماعی است» آلفرد آدلر پزشک، نویسنده، روان‌درمانگر و از روانشناسان بنام اتریشی و بنیانگذار مکتب روانشناسی فردنگر این مسأله را تبیین کرد که «علاقه اجتماعی» یک امر فطری است و انسان‌ها طبیعتاً موجودات اجتماعی هستند و این مسأله از روی عادت ایجاد نمی‌شود. او یک مفهوم وسیع و یک پیام مهم را از طرح این موضوع مطرح کرد و آن تأمین شدن اهداف یک جامعه و پیشرفت بشریت از دل این علاقه اجتماعی است. در واقع به اعتقاد این روانشناس آینده بهتر برای بشریت به این علاقه اجتماعی گره خورده است که البته گرچه فطری است اما باید پرورش پیدا کند و از نظر عموم روانشناس‌ها خانواده و فضای خانواده سالم مهم‌ترین مکان برای پرورش هرام «مطلوبی» است. در واقع فرداگر در یک خانواده سالم با همگاری، احترام متقابل، تفاهم و اعتماد پرورش پیدا کند در آن صورت تمایلات خودخواهانه‌اش را به نفع علاقه اجتماعی که ابتدا خانواده و بعد اجتماع است، ترجیح می‌دهد.

هزینه‌های

سنگین

زندگی شاید

به تمام

خانواده‌ها

اجازه ندهد

که بتوانند

میان خانواده‌ها

فرزندان را

به محیط‌های

واقعی با

همسالان

در فضای

حقیقی برای

معاشرت‌هایی

دور از فضای

مجازی

بفرستند اما

ما هنوز سنگر

خانه را داریم.

می‌توان

برای پرورش

همدلی،

رفاقت،

سازگاری،

اعتماد، دوری

از اعتیاد

به دنیای

مجازی،

والدین و

فرزندان

ساعاتی را به

گفت‌وگو و

فعالیت‌هایی

با یکدیگر

بگذرانند

این روزها تنها در مدارس و کلاس‌های آموزشی فرصت دارند کمی با جمع بودن را تجربه کنند. هر چند این وضعیت معیوبت مطلقى ندارد اما نسبت مهمی از فضای فردی و خودادگی را درگیر کرده است. در این فضا چگونه قرار است علاقه اجتماعی شکل بگیرد؟

نمی‌توان انکار کرد که فضای آینده دنیای متوالی است و هوش مصنوعی تا حد زیادی بر زندگی انسان اثر می‌گذارد که پیش‌زمینه‌اش همین گسترش فضای مجازی و دنیای متاورس است. شاید باید در این دنیا راه جدیدی برای این علاقه اجتماعی پیدا کرد اما امروز می‌توان راه تعادل را در پیش گرفت.

امروزه بسیاری از والدین نزد روان‌شناسان کلایه دارند که فرزندانشان ارتباطات اجتماعی حقیقی پرزنگی ندارند و همواره سرشان در گوشی است و آنها نمی‌دانند که آن سوی این ارتباطات چه کسی، چه گروهی... است. اما در همین خانواده با کمی جست‌وجو مشخص می‌شود که بچه‌ها الگوهای خوبی نداشته‌اند. والدین آنها چیزی بیش از آنچه آنها انجام می‌دهند نیستند. مشکل اصلی این است که والدین بدون زحمت دادن کمی تغییر در سبک زندگی خودشان انتظار دارند فرزندانی با شخصیت سالم پرورش دهند و خب این امر ناسدنی است. حالا روزهای اوقات فراغت نیز

رسیده است. هزینه‌های سنگین زندگی شاید اجازه ندهد به تمام خانواده‌ها که بتوانند فرزندانشان را به محیط‌های واقعی با همسالان در فضای حقیقی برای معاشرت‌هایی دور از فضای مجازی بفرستند اما ما هنوز سنگر خانه را داریم. می‌توان برای پرورش همدلی، رفاقت، سازگاری، اعتماد، دوری از اعتیاد به دنیای مجازی، والدین و فرزندانشان ساعاتی را به گفت‌وگو و فعالیت‌هایی با یکدیگر بگذرانند. اگر قرار باشد همه در کنار هم به دنیای مجازی پناه ببریم نه تنها چیزی از علاقه اجتماعی که شاید چیزی از علاقه‌های درون خانوادگی هم باقی نماند. باید کمی بررسییم. هر چند علاقه اجتماعی به گفته آدلر امری فطری است اما نیاز به پرورش دارد. چون این موضوع به آینده بشریت نیز گره می‌خورد و به پیشرفت هر اجتماعی؛ پس ضروری است که مسئولان نیز روی آن حساس تر باشند. آنچه امروز بکاریم، فردا در دامانشان خواهد بود.

رضا معطریان / ایران

گزارش «ایران» از چالش‌ها و بایدها و نبایدهای

اوقات فراغت دانش‌آموزان

سه ماه دور از مدرسه!

گزارش

اکرم رضایی

خبرنگار

لازمه رشد انسان و اجتماعی شدن آن است اما چگونگی آن اعمال تربیت خارج از محیط مدرسه به عهده چه کسی است؟ جطور می‌شود موضوع تربیت را در بحث اوقات فراغت لحاظ کرد؟ اصغر باقرزاده معاون پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش در گفت‌وگو با «ایران» می‌گوید: «برنامه‌های اوقات فراغت در مدارس محدودی انجام می‌شود اما بهتر است این برنامه‌ها خارج از محیط‌هایی باشد که دانش‌آموزان ۹ ماه سال را در آن گذرانده‌اند و بیشتر در فضایی قرار بگیرند که برای آنها متنوع باشد و خاطره‌انگیز شود.»

وی در این باره تأکید می‌کند: «عبارت تربیت بدون توقف، برای دیروز با امروز نیست. معنای تربیت بدون توقف این است که اقرار، یعنی کودکان و نوجوانان و در کل دانش‌آموزان در معرض تربیت قرار دارند که یک بار در موقعیت رسمی و درسی و یک بار در موقعیت غیررسمی و غیردرسی است.»

وی با اشاره به اینکه تربیت دانش‌آموزان حتی بعد از مدرسه هم ادامه دارد، اظهار می‌کند: «در تابستان موقعیت بچه‌ها تغییر می‌کند اما اصل تربیت ادامه خواهد داشت. تلقی ناقص یا اشتباه این است که فکر کنیم وقتی دانش‌آموزان در مدرسه هستند تربیت می‌شوند و وقتی تعطیل می‌شوند کار تربیتی‌شان تمام شده است؛ در حالی که وقتی در مدرسه هستند فقط تحت تأثیر مسائلی تربیتی مدرسه نیستند و تحت تأثیر مسائلی همچون رسانه، دوستان و همسالان، پدر و مادرها، خانواده، جامعه و ارگان و اجزای دیگری که در جامعه تأثیر تربیتی دارند هستند.»

معاون وزیر آموزش و پرورش درباره چرایی انتخاب شعار تربیت بدون توقف می‌گوید: «این شعار را بیشتر برای خودمان، همکاران مان و پدر و مادرها انتخاب کردیم تا بگوییم وقتی زمان رسمی و برنامه درسی بچه‌ها تمام می‌شود و وارد اوقات فراغت می‌شوند کار ما و پدر و مادرها تعطیل نمی‌شود. بیشتر از اینکه تربیت بدون توقف موضوعش بچه‌ها باشند، موضوعش مربیان، پدر و مادرها و ارگان تربیتی است.» معاون پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش ادامه می‌دهد: «هر سال این طور بوده و امسال بیشتر سعی شده بتوانیم موقعیت‌های تربیتی را در زمان‌های بعد از تعطیلی مدارس به وجود بیاوریم. همچنین این موقعیت‌ها باید با اشکال و تنوع مختلف دیگر باشد؛ مثل وجود کانون‌های فرهنگی تربیتی که در کل کشور است. آموزش و پرورش حدود هفتصد پژوهشسرای متعلق به دانش‌آموزان و نوجوانان دارد. در این باره توضیح داد: «متأسفانه برخی از این برنامه‌ها هیچ ضرورتی ندارند و در نهایت چیزی به دانش‌آموزان اضافه نمی‌کنند زیرا تنها سه ماه زمان برای آموزش آنها وجود دارد ولی متأسفانه ما مادران شاغل مجبور به ثبت نام آنها هستیم.»

وی اضافه کرد: به عنوان مثال مدرسه فرزندم برنامه آموزش زبان سوم را بین برنامه آموزش زبان انگلیسی و ورزش قرار داده است. طبیعتاً والدین تمایل دارند فرزندشان در تابستان به کلاس‌های ورزشی و آموزش زبان انگلیسی بروند اما مدرسه فرزندم من زبان سوم را بین برنامه‌های زبان انگلیسی و ورزش گذاشته است، شاید ما هیچ تمایلی به شرکت در آن نداشته باشیم اما باید هزینه آن را بپردازیم. آیا این سبک پرکردن اوقات فراغت که تمام آن آموزش در بر گرفته متناسب روحیه پرنانگ کودکان و نوجوانان است؟

بهر است برنامه اوقات فراغت خارج از مدرسه باشد

امسال آموزش و پرورش معطوف بر امر تربیت در اوقات فراغت شده است. گرچه تربیت

ایرادات کمی کار را کم‌رنگ کرد، به خصوص دوران شیوع کرونا خیلی از برنامه‌های ما کم‌رنگ شد. در این یک سال که از کرونا خارج شدیم تجربه پیدا کردیم تا در تابستان هم در مدارس برنامه داشته باشیم.» معاون پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش اظهار می‌کند: «حدود ۱۰۵ هزار مدرسه دولتی و ۱۸ هزار مدرسه غیرانتفاعی داریم. در فضاهای دولتی مدارس خیلی خوب، متوسط و نامناسب داریم و در مدارس خیلی خوب و متوسط دولتی سال‌های گذشته اعلام می‌شده که هم برای تثبیت یادگیری و ارتقای آموزشی بچه‌ها و هم برای کارهای اوقات فراغت، تفریحی و فرهنگی تربیتی برنامه‌هایی وجود داشته باشد؛ اما نکته اینجا بود که این برنامه‌ها به دلیل اینکه مربیان و معلمان قوی در تابستان کمتر در دسترس هستند نمی‌توانستیم آنها را مجبور به حضور در مدرسه کنیم و باید حق الزحمه‌ای برایشان در نظر می‌گرفتیم و همین مسأله باعث می‌شد در سال‌های گذشته خیلی قوی عمل نکنیم.»

استفاده از ظرفیت مربیان خارج از آموزش و پرورش در برنامه‌های اوقات فراغت

به گفته باقرزاده امسال قرار است از ظرفیت مربیان خارج از آموزش و پرورش مثل مربیان که در کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد حضور دارند، مربیانی که در تشکل‌های دانش‌آموزی هستند و مربیانی که در طرح امین با آموزش و پرورش همکاری می‌کردند استفاده شود و برای همکاری در دوره‌های اوقات فراغت مراکز مربی‌های زیادی دارند اما فضاهایشان محدود درحالی که ما فضای زیادی داریم اما مربیان علاقه‌مند کم داریم. وی ادامه می‌دهد: «با همه اینها صحبت کردیم، جلسه گذاشتیم و نهایی کردیم که بتوانیم پایگاه‌هایمان را در نقاطی که مربیان خوبی داریم در اختیارشان بگذاریم تا برای تابستان امسال برنامه‌های قوی‌تری داشته باشیم.»

۲۱ هزار مدرسه در سراسر کشور پایگاه

اوقات فراغت خواهند شد

معاون پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و

پرورش ادامه داد: «پیش‌بینی ما این است که بتوانیم در ۲۰ درصد از میان ۱۰۵ هزار مدرسه سراسر کشور پایگاه‌های مرتب و مناسب برای اوقات فراغت داشته باشیم. در واقع حدود ۲۱ هزار مدرسه در سراسر کشور پایگاه خواهند شد و این ۲۱ هزار پایگاه اوقات فراغت در مدارس، این امکان را برای مدارس هم‌جوار به وجود می‌آورد تا اگر مدرسی پایگاه ندارند بتوانند دانش‌آموزان خود را وارد پایگاه‌ها کرده و از ظرفیت آن استفاده کنند.»

باقرزاده در واکنش به این موضوع که داشتن فضای بزرگی مانند مدرسه یک حسن است اما شاید دانش‌آموزان نخواهند سه ماه تابستان در مدرسه باشند یا هزینه آن را هم نداشته باشند زیرا به هر حال ۹ ماه از سال تحصیلی را در مدرسه می‌گذرانند، در عین حال اگر بخواهند تابستان هم به مدرسه بیایند شاید تأثیرات جذابی نداشته باشد، می‌گوید: «مدرسه به خودی خود نه جذاب است و نه علاقه‌آور و باید کارهایی کرد که در مدرسه جذابیت به وجود بیاورد. اینکه مدرسه پایگاه می‌شود؛ یعنی تنوع برنامه‌ها در آنجا می‌تواند برای دانش‌آموزان جذاب باشد و شاید بخواهند برای آموزش در کلاس خوشنویسی، نقاشی، ورزشی و... در آن شرکت کنند. همچنین دانش‌آموزان می‌توانند در اردوهای یک روزه یا چند روزه خارج از مدرسه که پیش‌بینی شده شرکت کنند. غیر از مدارس همه کانون‌ها و اردوگاه‌هایمان را فعال می‌کنیم. پس از وقفه چندساله کرونا در اردوگاه‌های مان بهسازی‌هایی صورت گرفته و حداقل امکان حضور یک روزه یعنی صبح تا

بعدازظهر بچه‌ها وجود دارد.»

اوقات فراغت نباید همراه با برنامه‌های سنگین درسی باشد

معاون پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش در پایان تأکید می‌کند: «توصیه ما به مدارس دولتی و غیردولتی این است که اختیار انتخاب را به بچه‌ها بدهند تا خودشان انتخاب کنند. خانواده‌ها تقصیری ندارند و به دلیل شرایط زندگی‌شان احتمالاً فضا به گونه‌ای است که نمی‌توانند فرصت زیادی برای فرزندانشان اختصاص دهند اما در تابستان این فرصت باید بیشتر باشد. حتی والدین بهتر است در برنامه‌های تابستانه فرزندشان دخالت داشته باشند. اگر قرار است آنها را به ورزش ببرند حتماً خودشان این کار را انجام دهند و مجبور نیستند همه برنامه‌هایی که به آنها داده می‌شود را بپذیرند.»

آموزش پاتینون در اوقات فراغت دانش‌آموزان

وی می‌افزاید: «امسال در مدارس دولتی سامانه ثبت‌نام را به صورت سراسری در اختیار دانش‌آموزان قرار دادیم و از وزارت ارتباطات که برنامه‌نویسی پاتینون را انجام می‌دهد، خواستیم برای انتخاب برنامه‌ها به دانش‌آموزان اختیار بیشتری بدهد یا آنها را در موقعیت‌های متنوع دیگری بگذارد تا برای بچه‌ها جذابیت داشته باشد. همچنین به مدارس دستور دادیم از اجبار، نمره، رتبه و آموزش‌های خشک نظری پرهیز کنند و بگذارند یک تابستان دلچسب برای بچه‌ها باشد.»

از پای تبلت تا فراغت در محیط‌های واقعی

نسل امروز بیشتر به تبلت و گوشی‌هایشان اعتماد پیدا کرده‌اند و باید به اجبار و اصرار آنها را از خانه بیرون برد. این نیز یکی از معضلات جدی والدین برای مدیریت اوقات فراغت فرزندانشان است. با این همه معیون پرورشی و فرهنگی آموزش و پرورش معتقد است: «این مسأله چند بعد دارد؛ یکی موضوع حاکمیتی است که فضای مجازی باید تحت کنترل باشد و اخیراً کار خوبی در حال رخ دادن است. مثلاً از حیث پهنای باندی که در فضاهای نامناسب اختصاص داده شده، لازم است این فضا محدود باشد یا نظارت بیشتری روی آن برای گروه‌های سنین پایین‌تر لحاظ شود. تا اسم محدودیت می‌آید، برخی می‌گویند شما مخالف اطلاعات و آزادی هستید. اینجا حرف‌هایی است که می‌خواهند ما را فریب دهند و در همه جای دنیا محدودیت‌های خاصی درباره فضاهای مجازی اعمال می‌شود و افراد با شرایط خاص می‌توانند در برخی از پلتفرم‌ها و نرم‌افزارها وارد شوند، ولی در اینجا به این پهنانه می‌گویند می‌خواهید محدودیت ایجاد کنید و حاکمیت باید نسبت به فضای مجازی نظارت، دقت و مدیریت داشته باشد. موضوع دوم این است که باید خانواده‌ها بچه‌ها نسبت به استفاده از این ابزار آموزش ببینند. اینکه صبح اینترنت را روشن کنیم و دیگر خاموش نکنیم نشان می‌دهد این اجازه را داریم تا اوقاتمان را به درست یا غلط هدر دهیم، در حالی که باید هم خانواده‌ها و هم بچه‌ها یاد بگیرند این هم یک ابزار است. یک چیزی مثل غذا خوردن است. برای غذا خوردن از صبح تا شب سفره باز نیست بلکه یک زمان مشخص و یک اندازه‌ای دارد. اگر فضای مجازی را به خوراک فکری و روحی توصیف کنیم، باید آن را به بچه‌ها یاد دهیم که به آن سواد رسانه‌ای مدیریت فضای مجازی می‌گویند که متأسفانه خود بزرگ‌ترها یاد نگرفته‌اند و به بچه‌ها هم چیزی در این مورد آموزش نداده‌اند. کودکان و نوجوانان باید نحوه استفاده از فضای مجازی و گوشی تلفن همراه را بیاموزند. این دقیقاً مثل مصرف خوراک جسم است؛ اولاً وعده‌های مصرف خوراک جسم مشخص است، ثانیاً باید کیفیت و سلامت غذا لحاظ شود که این در فضای مجازی لحاظ نمی‌شود زیرا در وهله اول زمان و محدوده استفاده از فضای مجازی مشخص نیست، دوماً به کیفیت و مفید یا مضر بودنش توجه نمی‌شود. مسأله سوم کم‌کاری ما است و ما فضاهای و موقعیت‌های میدانی را کمتر

برای بچه‌ها فراهم کردیم. زمانی بچه‌ها در تابستان در موقعیت کار یا موقعیت بازی کوچک و خیابان قرار می‌گرفتند. اگر به بچه‌ای که پای کامپیوتر، تبلت یا لپ‌تاپ نشسته بگویید می‌خواهیم شما را به استخر ببریم، به سفر برویم یا محله را برای یک جشن آذین کنیم، قطعاً همکاری می‌کند. بنابراین باید این موقعیت‌ها به وجود آید. مجاز رقابتی ما نسبت به فضای مجازی این است که فضای

مربیان در حالت مجاز و خیال به سر می‌برد، اما در فضای حقیقی می‌توان به فرد یک موقعیت داد و به او گفت باید به آن برنامه عمل کند. اگر بتوانیم این را امسال و به مرور در سال‌های آینده تقویت کنیم، موقعیت‌های حضور بچه‌ها در برنامه‌های اوقات فراغت زیاد می‌شود.

اینکه می‌خواهند یک سرود بخوانند یا یک اطلاعیه به بکاره ۶ هزار جمع می‌شوند، نشان می‌دهد برای حضور در موقعیت‌های میدانی آمادگی دارند ولی ما به آنها کم فضا می‌دهیم.»

الوفاق

صحيفة ایران الدولية

الحصول على صحيفة الوفاق في مدينة قم المقدسة في الأكشاك التالية:

- حديقة النرجس شارع شاه ابراهيم
- ساحة سعیدی
- شارع ۲۰ بهشتی
- ساحة الجهاد
- بداية شارع شهيد صدوقی بجوار ملعب حیدریان
- حي زينبیل آباد، ساحة حافظ
- شارع شهيد آذرذل، امام مستشفی کونوی
- حي دورشهر، ساحة جانبازان
- حي نیروکاه، ساحة توحید
- نهاية حي الإمام حسن العسكري

روزنامه الوفاق را در شهر مقدس قم از این دکه‌ها بخواید:

- بوستان نرگس خیابان شاه ابراهیم
- میدان سعیدی
- بیست متری بهشتی
- میدان جهاد
- ابتدای بلوار شهید صدوقی جنب ورزشگاه حیدریان
- محلہ زینبیل آباد، میدان حافظ
- خیابان شهید دل، روبروی بیمارستان نکویی
- محلہ دورشهر، میدان جانبازان
- محلہ نیروگاه، میدان توحید
- انتهای شهرک امام حسن عسکری

